

3. Минимальные стандартные правила Организации Объединенных Наций в отношении обращения с заключенными (Правила Нельсона Манделы) [Электронный ресурс]. – Режим доступа : https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/Nelson_Mandela_Rules-R-ebook.pdf.

4. Про затвердження Методики та стандартів інспектування ефективності діяльності установ виконання покарань, слідчих ізоляторів, закладів охорони здоров'я та державних підприємств Державної кримінально-виконавчої служби України : Наказ Міністерства юстиції України від 28 жовт. 2020 р. № 3770/5.

5. Про затвердження Методики здійснення контролю за ефективністю діяльності виправних колоній, слідчих ізоляторів, закладів охорони здоров'я та державних підприємств Державної кримінально-виконавчої служби України та критеріїв їх оцінки : Наказ Міністерства юстиції України від 07 жовт. 2020 р. № 3474/5.

ОСУЧАСНЕННЯ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧИХ ЗАСАД ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Устюжанінова О. Т.

*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри професійних та спеціальних дисциплін
Херсонського факультету
Одеського державного університету внутрішніх справ
м. Херсон, Україна*

Осучаснення функціонування Державної кримінально-виконавчої служби (з 2016 р. – по даний час) показав новий період її діяльності, зокрема протягом 2016–2017 рр. відбулися суттєві зміни в організаційно-правових формах та назвах органів (територіальні управління, органи пробачії) та установ виконання покарань (виправні, виховні колонії, виправні центри, слідчі ізолятори).

Важливо наголосити, що осучаснення кримінально-виконавчих засад функціонування Державної кримінально-виконавчої служби (далі – ДКВС) України є однією із найменш розроблених проблем на сучасному етапі реформування кримінально-виконавчої системи України. Ми вважаємо, що це пов'язано як з об'єктивними, так і суб'єктивними чинниками діяльності ДКВС України. До об'єктивних чинників ми відносимо:

– невеликий проміжок часу (16 років з моменту прийняття Закону «Про Державну кримінально-виконавчу службу України»);

– відсутність ґрунтовних наукових досліджень еволюції розвитку кримінально-виконавчих засад функціонування ДКВС України в теорії держави і права;

– закритість у вільному доступі до архівних документів функціонування ДКВС України.

Що стосується суб'єктивних чинників, до таких ми відносимо наступні:

– зміна політичної ситуації в Україні і відповідно зміна керівництва ДКВС України;

– діяльність ДКВС України більше направлена на організаційно-управлінські засади, ніж нормативно-правові;

– регулярне внесення законодавцем України змін і доповнень до Кримінально-виконавчого кодексу (далі – КВК) України змушувало вчених-пенітенціаристів більше уваги приділяти кримінально-виконавчим засадам її функціонування.

Хоча, за нашим переконанням, дослідження діяльності ДКВС України завжди становили науковий інтерес не лише правознавців, а і вчених інших галузей науки, зокрема, таких як: історія держави та права; кримінальне та кримінально-виконавче право.

Проведений кримінально-виконавчих пошук за предметом дослідження дає підстави наголосити, що початок формування кримінально-виконавчих засад діяльності ДКВС України на теренах нашої держави більшість вітчизняних вчених-пенітенціаристів пов'язують з моментом отримання Україною своєї незалежності та суверенітету.

Хоча, на нашу думку, першим нормативно-правовим актом щодо кримінально-виконавчих засад функціонування ДКВС України слід вважати постанову Кабінету Міністрів від 11 липня 1991 року № 88 «Про основні напрямки реформи кримінально-виконавчої системи в Українській РСР [2], яка, до речі, вперше визначила шляхи та способи реформування всіх основних напрямків діяльності кримінально-виконавчої системи України.

Історичною подією в діяльності ДКВС України стало прийняття 23 червня 2005 року Верховною Радою України Закону «Про Державну кримінально-виконавчу службу України» [4]. У вітчизняних вчених істориків та правників з'явилась можливість дослідити систему органів і установ виконання покарань, що входить до кримінально-виконавчої системи з точки зору саме цього Закону.

І хоча, як зауважують автори навчального посібника «Кримінально-виконавче право України», незважаючи на те, що окремі положення даного закону ще далекі від досконалості, його значення для кримінально-виконавчої системи України важко переоцінити [5, с. 11].

Водночас, настав час переглянути правові основи діяльності даної служби і посилити її функціонування відповідно до принципів, передбачених у ст. 5 КВК України, а саме: невідворотності виконання і відбу-

вання покарань, законності, справедливості, гуманізму, демократизму, рівності засуджених перед законом, поваги до прав і свобод людини, взаємної відповідальності держави і засудженого, диференціації та індивідуалізації виконання покарань, раціонального застосування примусових заходів і стимулювання правослужняної поведінки, поєднання покарання з виправним впливом, участі громадськості в передбачених законом випадках у діяльності органів і установ виконання покарань [3].

Висновок. Узагальнюючи вищевикладене в даних тезах, робимо висновок, що діяльність ДКВС України певним чином залежить від сучасного процесу трансформації кримінально-виконавчої системи України в пенітенціарну систему.

Література:

1. Про Основні напрями реформи кримінально-виконавчої системи в Українській РСР: постанова Кабінету Міністрів Української РСР від 11 липня 1991 р. № 88. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/88a-91-p> (дата звернення: 29.11.2018).

2. Кримінально-виконавчий кодекс України: Закон України від 11.07.2003 р. № 1129-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 3–4. Ст. 21.

3. Про Державну кримінально-виконавчу службу України: Закон України від 23.06.2005 р. № 2713-15. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 30. Ст. 409.

4. Кримінально-виконавче право України: навч. посіб. / за ред. проф. А. Х. Степанюка. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 624 с.

ДЕЯКІ ЗАУВАЖЕННЯ ДО ПРОЄКТУ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ПЕНІТЕНЦІАРНУ СИСТЕМУ»

Халимон С. І.

*доктор юридичних наук, професор,
головний науковий співробітник науково-дослідного відділу
Національної академії Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького
м. Хмельницький, Україна*

Одним із напрямків удосконалення будь-якої діяльності є належне унормування правової основи такого виду діяльності. На тлі триваючої реформи органів і установ виконання покарань ми не можемо обійти увагою останні пропозиції до законодавства, що начебто покликані